

Vraag 1 van 4

Wat vindt u van het voorgestelde beleid in de sectoren industrie, elektriciteit, gebouwde omgeving, mobiliteit en landbouw en landgebruik (Hoofdstuk 3)?

Het zou mooi zijn als er eens een gelijk speelveld zou komen. De emissiehandel werkt op zijn netst gezegd contraproductief. Er moeten geen certificaten worden geschoven (waarvan sommige gratis zijn uitgedeeld), maar uitstoot worden gereduceerd. Beter één snip in de hand dat tien certificaten in de lucht.

Ook heeft maatwerk voor grote vervuilers een erg negatieve bijklank. Maatwerk is er al voor de luchtvaart sector om geen accijns te betalen, voor de NAM, enzovoorts. De grote vervuilers moeten nu juist verantwoordelijk worden gesteld. Van de uitzonderingsposities moeten we nu juist af. Stop met verkapte subsidies. Stel ook voor kerncentrales een aansprakelijkheidsverzekering verplicht.

Olifant

De grondslag van de meeste vervuiling begint bij de financiële sector, die volledig buiten beschouwing blijft. Een verbod op geldcreatie door private banken en een verbod op woeker doen waarschijnlijk al meer dan het hele gepresenteerde voorstel. Immers, geld wordt gecreëerd door een schuld met een extra schuld in de vorm van woeker te creëren, maar het geld voor de woeker is nooit gemaakt. De enige manieren om de schuld in te lossen zijn opnieuw lenen (lenen uit de toekomst) of betalen in andere zaken, zoals natuurlijke hulpbronnen. Dat dit anders kan bewijst onder andere de zweedse JAK bank. Daarbij is het ook de financiële sector die bepaalt welke projecten wel of geen lening krijgen en daarbij wordt altijd gekeken naar snelheid van opbrengst en niet naar duurzaamheid. Dit is bijvoorbeeld een groot struikelblok voor biologische boeren.

Er staat dus een olifant in de kamer. Zo lang de financiële sector ongestraft vol tegengas kan geven, zal er geen verduurzaming mogelijk zijn.

Elektriciteit.

We leven financieel-economisch gezien nog veel te veel in het stoomtijdperk. Als je een stoommachine hebt, duurt het uren voordat het water kookt en stoom levert. En stoppen doe je ook niet zomaar, want dat is zonde van de brandstof. Met stoom ga je overproduceren en kijk je daarna pas of je de goederen verkocht krijgt. Bijna al onze financieel-economische theorie komt dan ook uit het stoomtijdperk. Dat is vreemd, want vandaag de dag werken we voornamelijk met electriciteit en bijvoorbeeld diesel. De huidige motoren kun je snel en ongestraft in- en uitschakelen. Schaalvergroting is totaal niet meer nodig, en de bijbehorende vervuiling dus ook niet.

Dat mag ook best in ons electriciteitsnetwerk tot uiting komen. Er gaan nu al signalen over het net die gaan over energieprijzen, maar het is beter om ook signalen over het net te sturen om de over-of ondercapaciteit weer te geven. Als er erg veel wind of zon is zou je wasmachine of vaatwasser een signaal moeten krijgen om op dat moment te starten. Veel processen zijn niet 24x7 nodig, maar vraag wordt nog niet op aanbod afgestemd omdat dat nog niet eens kan. Als voorbeeld hebben we eeuwen lang droge voeten gehouden door poldermolens, ook al is er niet altijd wind en zijn ze minder efficiënt dan moderne windturbines. We hebben onze complete gouden eeuw op wind- en waterkracht gedraaid. Zijn we nu zo veel dommer dan toen?

Mobiliteit

De ervaringen met een zeilfiets zijn dat de fiets wel aan de wet voldoet, maar veel fietspaden niet. Ook bakfietsen worden nog vaak tegengewerkt door bijvoorbeeld paaltjes. Het zou mooi zijn als er

oplaadpunten komen voor elektrische fietsen. Zeker op het werk. Iedere automobilist die op die manier tot fietsen kan worden overgehaald is een veel grotere winst voor het milieu dan hem een elektrische auto te laten rijden.

Landbouw

Zoals gezegd hebben innovatieve, biologische boeren de grootste moeite om een financiering rond te krijgen.

Vraag 2 van 4

Wat vindt u van het voorgestelde beleid in de horizontale beleidsagenda's, waaronder de circulaire economie, het actieplan groene banen en de betrokkenheid van burgers bij het klimaatbeleid (Hoofdstuk 4)?

De betrokkenheid van burgers is jarenlang tegengewerkt. Zo is de postcoderoosregeling een manier om landelijke burgercoöperaties buitenspel te zetten. Mensen die met elkaar voor elkaar energie opwekken moeten belasting betalen voor wat ze feitelijk voor zichzelf opwekken.

Vraag 3 van 4

Wat vindt u van de voorgestelde governance en uitvoering van het klimaatbeleid, waaronder de invullingen van de Rijksregie, de (wetenschappelijke) Klimaatraad en de inrichting van het brede maatschappelijke klimaatoverleg (Hoofdstuk 6)?

De bedoelingen klinken goed, maar er is een behoorlijke omslag bij de overheid nodig om er daadwerkelijk wat van te maken.

Vraag 4 van 4

Welke mogelijkheden ziet u om het beleid opgenomen in het beleidsprogramma te verbeteren en/of te versnellen?

Als de geldcreatie schuld- en woekervrij door de overheid zou gebeuren, zou dat geld direct door de overheid in maatschappelijk voordelige projecten kunnen worden geïnvesteerd. "Wie zal dat betalen?" wordt daarmee een domme vraag. De relevante vraag is "Waarmee betalen we dat?". Betalen we het met een wurggreep van de financiële sector of met een beloning van de overheid? Als door die geldcreatie een teveel aan geld in omloop komt, hebben we nu al een belastingdienst die dat (gericht) tegen kan gaan. De financiële sector verantwoordelijk stellen voor de schade die door de focus op snelle winst wordt toegebracht zou ook al veel schelen.